

שיחות הר"ן – אות עז1) שיחות הר"ן – אות עז

כל העולם מלא מחלוקות. הן בין אמות העולם וכן בכל עיר ועיר. וכן בכל בית ובית, בין השכנים ובין כל אחד עם אשתו ובני ביתו ומשרתיו ובניו. ואין מי שישים על לבו התכלית – שבכל יום ויום האדם מת, כי היום שעבר לא יהיה עוד, ובכל יום הוא מתקרב למיתה. ודע, שהכל אחד. שהמחלקת שבפרטיות בין איש וביתו וכיוצא כנ"ל, הוא גם כן ממש המחלקת שבין המלכים והאמות.

כי כל אחד מאנשי ביתו, הוא בחינת אמה מיחדת והם מתגרין זה עם זה, כמו שיש מלחמות בין האמות. וגם אפשר להכיר כל אחד מאיזה בחינה של אמה הוא, כי דוע מדות האמות, שזה פעסן ורוצח וכיוצא. וכמו כן יכולין למצא בפרטיות בבני הבית.

ואפלו אם אחד אינו רוצה לריב ורוצה לישב בהשקט ושלום עם כל זה הוא מקרח להיות גם כן בתוך המחלקת והמלחמות. כמו שנמצא בין המלחמות שבין המלכים והאמות שנמצא לפעמים איזה אמה שרוצה לישב בשלום ואין רוצה שום מלחמה, אדרבא היתה מרצה להשתחוות לחברו כמה פעמים. עם כל זה חוטפין אותה גם כן על כרחיה בתוך המלחמה, שזה אומר שיהיה מצדו וזה להפך עד שנלחמין עמו גם כן.

כמו כן ממש נמצא בפרטיות במלחמות הבית הנ"ל. כי האדם בעצמו הוא עולם קטן, ונכלל בו כל העולם ומלואו, מפלש כן האדם וביתו שנכלליו בהם כל האמות ונלחמין ומתגרין זה בזה כנ"ל.

ועלין לפעמים כשאחד יושב לבדו ביער יכול להיות שיהיה נעשה משגע. וזה נעשה מחמת שהוא לבדו ונכלליו בו לבד כל האמות, והם מתגרין זה בזה והוא מקרח להשתנות בכל פעם לבחינת אמה אחרת כפי התגברות אמה על אמה שהם כלם נכלליו בו לבדו. ומחמת זה יכול להשתגע לגמרי מחמת התהפכות הדעות שבו, על ידי התגרות האמות שנכלליו בו לבדו כנ"ל. אבל כשהוא בישוב בין אנשים יש מקום להמלחמה להתפשט בכל אחד מהבני בית או בין השכנים כנ"ל.

המחלקת שבבית הצדיק הוא גם כן בחינת מלחמות האמות כנ"ל. גם נכלליו שם בחינת מלחמות השבטים שהיו נלחמין זה על זה; אפרים על יהודה וכיוצא. וכשיבוא משיח במהרה בלמינו אז יתבטל כל מיני מחלקת ויהיה שלום גדול בעולם כמו שכתוב: "לא ירעו ולא ישחיתו וכו'" (ישעיה יא, ט).

2) קובץ מאמרים ואגרות – חלק א, עמ' פ (ר' אלחנן בונם וסרמן זצ"ל הי"ד)

והוא מבואר עפ"י הכתוב "נעשה אדם" (בראשית א' כ"ו), ופירשו בוזהר¹⁸ שהקב"ה אמר לכל הבריאה כולה: נעשה כולנו יחד אדם שכולנו נשתתף בבריאתו, היינו שכל אחד יתן לאדם מטבעו ותכונתו. שהשור יתן בו תכונת שור. והארי יתן בו תכונת ארי והנחש תכונת נחש וכו'. ונמצא כי אדם אחד הוא עולם קטן, הכולל בתוכו תכונת כל הנבראים העליונים והתחתונים. וא"כ כחותיהן של כל חיות רעות שבעולם נכללו באדם ואין לך חיה רעה נוראה כזו. ולכך זה הלא יש לאדם כלי משחית אשר אין לשום חיה בעולם והן הדעה והדיבור. ומאחר שלחיה אחת טורפת צריך לקושרה בשלשלת של ברזל, כמה

3) במדבר (בהעלתך) – פרק יא, פסוק ד

וְהֶאֱסָפְסַף אֶשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּ תְּאַוְהוּ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֶאֱכַלְנוּ בְּשֶׁר.

4) אזור אליהו – פרשת בהעלתך (ר' אליהו לרמאן זצ"ל, מתלמידי האדמו"ר מקאצק)

שיש בו בחי' ללם אלמים יש"ר נועריון יהא שמים רבא כי זס החלק משחוקק חגיד שיחנכס כבודו יחנך. אכל וכמס סיינו כל הכמות כולס נקסו חסנוזס רביס וד"ל. חכו שס ישראל' יש"ר אל כנל אשר עסס האלמים אח האדס ישר סיינו החלק אלס ממעל. וסאדס כנרס לנכר כל החמדוס שכס מכמות סנל. וסאדס כנרס עוד לנשס ולנמלס סגנל למעלס סיינו לעבוד עסס אלו הכמות אח סנז"ס ויחעל גס אלו הכמות. זס וסאסספסף אשר נקדכו סיינו הכמות ססס שנתחספו מכל סנז"ס כסאדס ססאוו סלכס ויסובו ויככו גס בני ישראל סיינו ח"ו שסס נמשך סאדס אחר סחמדס אז מקלקל ח"ו אח סללס אלמים שכו כחי' ישראל'. סרמנן יחן נלככו לעכדו ככל סכמות:

יאבלט בשר. וסחמיות כנר מכויר. כחיכ (נרשסס ח') נעסס אדס נללמנו ודח"ל ידוע. סענין כזס כחיכ (קסלח ז') אשר עסס סללמים אח סאדס ישר וסמס נקסו חסנוזס רביס כי יש כסאדס חלק אלכס ממעל סמחוקק חמיד לשרשו. וגס יחן כסאדס כל סכמות מכל סנז"ס. וסס עוד כסס אח סנז"ס אז יש עליכ לכל סנז"ס ססס. כמחמ"ל (אכוח ס"ס) סוי עז כנמר וקל כנשר רן כלכי וגכור כלרי וכן (נרשסס מ"ט) יכו רן נחש עלי דרך שפיטן עלי ארס וכן (סס) נפחלי אילכ שלוח סווחן אמרי ספר. וכסנכ רביס. וסו סחמר סס"ס לשרש כל סנז"ס סיינו לכחומיכס נעסס אדס סיינו סקיכל מכח כלוי"ל לנמנן כסאדס שיככור אכוכ יחנך עסס כל סכמות. זס אשר עסס סללמים אח סאדס ישר סיינו סחלק אלס ממעל

5) מאור ושמש - רמזי יום ג' של סוכות (ר' קלונימוס קלמן הלוי אפשטיין זי"ע) [1751-1823]

...כי כל אומה מהשבעים אומות - היא שקועה במדה רעה משונה מאומה אחרת, ולזה עינינו רואות בהאומות - כי מהם אשר טבע העם ההוא לשפוך דם, ומהם אשר טבע האומות להיות שטופים בזימה וגניבה ודומיהן - זה יורה כי שר שלהם הוא המושך אותם לזה. ואדם נברא כלול מכל העולמות עליונים ותחתונים, ויש בו כללות השבעים שרים גם כן, והוא כח המושך לתאוות הגשמיות שונות זו מזו. והצדיק אשר ביער הרע מקרבו והפכו לטוב, והכניס הדבר ההוא תחת הקדושה - יש לאל ידו להכניע השר המושך אל התאוה ההיא שנכנסה להקדושה על ידי הצדיק. [דרך משל: אם הצדיק מלמד להחוסים בצילו לבל ילבשו מלבוש נכרי, ומכניס הדבר הזה אל הקדושה - מכניע בזה אומה ושר שלה, המושך אותה לתאוות מלבושי פריצות]...

6) ערבי נחל – פרשת לך לך, דרוש ג (ר' דוד שלמה אייבשיץ זצ"ל) [1755-1813]

...ואין כל אומה מהעו"ג טומאתה שוה, כי יש אומה שחיותה ממדה רעה זו ויש מזו, כמו מרציחה וניאוף וכדומה כידוע, ומקבלת כל אחת חיותה דרך ישראל, ע"י מעט אותה מדה רעה שיש בישראל, ודבר זה תלוי בישראל, שאם המה ממעטים המדות רעות והעבירות מביניהם תתמעט כחות העכו"ם, כי נשאר חיותם מעט, ואם ח"ו יש ביניהם מדות רעות הרבה, נתרבה כח העכו"ם עד שמשתעבדין בישראל, באופן שחיות העו"ג ביד ישראל, ובעבור זה פעמים משועבדים ישראל לאומה זו, ופעמים לאחרת, כי כפי אותה העבירה ומדה רעה שנתרבה בישראל תתרבה כח אותה אומה אשר חיותם מאותה מדה רעה, ואותה אומה תשתעבד בישראל. ובגאולה העתידה שאנו מצפים, אין הדבר תלוי אלא בתשובה (סנהדרין צו ב), ור"ל שיבערו ישראל מהם כל מדות רעות באופן שיכלו רעות העכו"ם, ואז יפלו כל העובדי כוכבים לפנינו, וינתקו כאשר ינתק פתיל הנעורת בהריחו אש...

7) תהלים – פרק קכז, פסוק ה

אֲשֶׁרִי הִגְבַּר אֶשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ כִּי יִדְבְּרוּ אֶת אוֹיְבֵים בְּשֶׁעַר.

8) מסכת קידושין דף ל:

מאי "את אויבים בשער"? אמר רבי חייא בר אבא: אפי' האב ובנו הרב ותלמידו שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה את זה, ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה שנאמר "את נהב בסופה" (במדבר כא, יד) אל תקרי בסופה אלא בסופה.

9) מסכת ברכות דף סד. (ע"פ דרשות חתם סופר – חלק א, פרשת זכור, תקנ"ד)

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר: "וכל בנך למודי ה' ורב שלום בנך" (ישעיהו נד). אל תקרי "בנך" אלא "בונך".

10) אמרי פנחס – שער התורה, אות יז (ר' פנחס מקאריץ זי"ע)

כשאדם מתרץ איזה קושיא בתורה, אזי יש מפלה לגוי. וכשאדם גדול מתרץ אזי יש מפלה לאומה שלימה.

11) שיחות בעבודת ה' – שיחה כה, עמ' רלו (ר' יעקב יצחק אלעזר מייזליש שליט"א)

ומסופר שבשעת מלחמת העולם הראשונה שהיתה אז עת צרה ליעקב ודם יהודי היה נשפך כמים, נכנס אחד להרה"ק ר' צבי אלימלך מבלאזשוב זי"ע בעל צבי לצדיק, ומצאו יושב ולומד בעיון גדול בספר קצות ונתיבות, הדבר עורר תמיה רבה בעיניו וכי זאת היא העבודה הנדרשת בזמן כזה שישראל נתונים בצרה ובצוקה, הלא ברגעים כאלו היה צריך הרבי לשפוך לבו כמים בתפלה ותחנונים שהקב"ה ירחם על שארית עמו, וזמן תורה לחוד וזמן תפלה לחוד, אמר לו הרה"ק מבלאזשוב, אדרבה בזמן כזה שמתעוררים מלחמות בעולם אז דווקא יש להרבות במלחמתה של תורה, ועי"ז נמתיק שאר המלחמות, כי מלחמתה של תורה מבטלת את כל שאר המלחמות (עי' דברי תורה - משערנוכיל

12) תולדות אהרן – פרשת ויקהל, דף מג. (ר' אהרן מזיטאמיר זי"ע)

כמו ששמעתי מאדוני מ"ו הגאון החסיד המפורסם מה"ו **ר' יצחק** זל"ל אב"ד דק"ק ברדיששוב כשרואים שמתעורר מלחמה בעולם צריכים לומר חילוק בנמי' כי כל מה שיש בעולם הכל הוא בתורה שהיא חיות כל העולמות ולכך כשרואים מלחמה בעולם בוודאי כבר נעשה צידוסים בתורה ולכך צריך לומר חילוק ולסלסל בנמר' ולהפך כל זאת וזה הבח נתן לנו משה רבינו שכמו שאנו לומדים הפירוש בגמרא כך צריכים כל העולמות להתנהג א"ע הן עולמות עליתים הן עולם התחתון כמו ששמעתי מאדמי' הגאון

¹ על פו נאמר בספר מלחמת ד' את נהב בסופה ואת הנחלים ארנון.